

Правовий бюлетень Данської ради у справах біженців в Україні (DRC) | Випуск 81: 1 Травня – 31 Травня 2022

1. Новий закон спрощує доступ до допомоги по безробіттю для внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок конфлікту під час дії воєнного стану

6 травня 2022 року Президент підписав [Закон №2220-IX](#), яким запроваджуються гнучкі правила щодо допомоги по безробіттю під час дії воєнного стану. Нижче наведено перелік основних змін, що спрощують процедурні перешкоди з отримання допомоги по безробіттю для внутрішньо переміщених осіб (далі-ВПО), які постраждали внаслідок конфлікту та мають право на допомогу по безробіттю:

- Статус безробітного надається з першого дня реєстрації особи в місцевих центрах зайнятості
- Відсутня обов'язкова вимога щодо особистої присутності в місцевому Центрі зайнятості, якщо особа знаходиться на окупованій території¹ або в зоні ведення бойових дій. Статус безробітного можна отримати дистанційно, з використанням електронних засобів зв'язку
- Допомога по безробіттю призначатиметься з першого дня реєстрації
- Якщо особа не має необхідних документів про досвід роботи, статус безробітного та виплати будуть здійснені на підставі відомостей з державних реєстрів або податкової декларації
- ВПО та особи, які перебувають у зоні ведення бойових дій, можуть припинити трудові відносини, подавши [заяву](#) про звільнення в будь-який місцевий центр зайнятості

2. Кабінет Міністрів спрощує доступ до компенсації для ВПО, які доглядають за родичами непрацездатних та вразливих категорій

Довідка: Відповідно до державної програми, яка існує на сьогодні, особа, яка доглядає за родичами з інвалідністю або певних вразливих категорій, має право на отримання компенсації від держави. Особа, яка отримує догляд, має належати до 1 групи інвалідності, або бути дитиною з інвалідністю/дитиною з тяжким захворюванням (наприклад, перинатальні ураження нервової системи, рак, цукровий діабет тощо), або є особою

¹ Термін, що тут використано, походить із [Закону №2220-IX](#).

похилого віку з когнітивними розладами, або людиною з невиліковною хворобою, яка не може самостійно піклуватися про себе.

7 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 591](#) про внесення змін до правил виплати компенсацій під час дії воєнного та надзвичайного стану. Відтепер, якщо особа, яка доглядає, та особа, за якою доглядають, стають ВПО, то компенсація буде призначатися та виплачуватися за місцем їхнього проживання/місцезнаходження.

3. Кабінет Міністрів встановлює правила возз'єднання усиновлювачів із дітьми, які були переміщені за кордон під час воєнного та надзвичайного стану

24 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 618](#), яка удосконалює правила возз'єднання з усиновленими дітьми, переміщеними чи евакуйованими за кордон під час воєнного чи надзвичайного стану. Усиновителі, які бажають повернути своїх дітей в Україну, повинні особисто з'явитися до консульської установи України та принести наступні документи:

- Копії документів, що посвідчують особу
- Копію рішення суду про усиновлення
- Письмове погодження із Нацсоцслужбою/службою у справах дітей обласної, Київської міської військової адміністрації

У разі, якщо до припинення в Україні дії воєнного або надзвичайного стану усиновителі та дитина планують залишитися за кордоном, вони повинні надати нотаріально посвідчене зобов'язання про реєстрацію дитини в консульській установі України в країні перебування (із надсиланням копії зобов'язання до Нацсоцслужби).

Українці, які проживають за кордоном, та іноземці додатково зобов'язані надати нотаріально посвідчене зобов'язання зберігати за усиновленою дитиною громадянство України до досягнення нею 18 років; надавати доступ представникам консульства для розмови з дитиною; повідомляти про зміну місця проживання дитини та звітувати про стан її життя та здоров'я до консульської установи.

Після виконання зазначених формальностей, посадова особа консульства видає документ, яким засвідчується факт передачі усиновленої дитини. Цей документ складається у трьох примірниках (один – для консульської установи, другий – для Нацсоцслужби, третій – для прийомних батьків).

4. Кабінет Міністрів продовжує розробляти механізм подання заявки на компенсацію за пошкоджене та знищене майно через додаток Дія

26 травня 2022 року набуває чинності [Постанова №505](#), яка уточнює та змінює процедуру подання заяв на компенсацію, що попередньо була передбачена двома Указами від березня 2022 року.

Новий Указ вносить такі зміни:

	До	Після
Реєстр	–	Створено Державний реєстр пошкодженого та знищеного майна
Держатель Реєстру	–	Міністерство інфраструктури
Адміністратор Реєстру	–	Державне підприємство “ДІЯ”, що належить до сфери управління Мінцифри
Хто має право на компенсацію	Тільки громадяни України, чії квартири, житлові приміщення, приватні будинки, садові та дачні будинки було пошкоджено або знищено	Без прив’язки до громадянства <u>Фізичні особи:</u> а) власники нерухомого майна або замовники будівництва б) члени житлово-будівельних (житлових) кооперативів, які викупили квартиру, інше житлове приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього с) особи, які здійснили інвестування в будівництво об’єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт <u>Юридичні особи:</u> а) власники нерухомого майна/ замовники будівництва, юридичні особи, майно (об’єкти будівництва) яких закріплено на праві господарського відання чи праві оперативного управління

		b) юридичні особи, які здійснили інвестування в будівництво об'єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт c) об'єднання співвласників багатоквартирних будинків/управителі багатоквартирних будинків/житлово-будівельними (житловими) кооперативами, які здійснюють утримання відповідних будинків
Категорії майна	Квартири, житлові приміщення, приватні будинки, садові та дачні будинки	• будівлі, споруди (у тому числі ОСББ) інженерні мережі; • складові частини будівлі, споруди (гаражні бокси, паркомісця, тощо), які є самостійними об'єктами нерухомого майна • об'єкти будівництва, та їх складові частини, які є самостійними об'єктами нерухомого майна та щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт (гаражні бокси, паркомісця, тощо) • Лінії інфраструктури (у тому числі лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури)

5. Парламент переглянув закони щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованих територіях²

² Терміни, які використано у цьому пункті, походять із [Закону №2217-IX](#).

7 травня 2022 року Президент підписав [Закон №2217-IX](#), яким вносяться зміни до законів щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованих територіях. Зміни визначають дату початку окупації; врегульовують питання правового режиму для адміністративних кордонів, гуманітарних коридорів, лінії розмежування, тимчасово окупованих та деокупованих територій; розповсюджують захист на право власності; та вирішують питання юрисдикції українських судів щодо окупованих територій. Наступні дві зміни, які представлено нижче, матимуть особливо важливе значення для прав осіб, постраждалих від конфлікту:

	До	Після
Визнання документів	Будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами на тимчасово окупованій території, є недійсним і не створює правових наслідків.	Будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами на тимчасово окупованій території, є недійсним і не створює правових наслідків, КРИМ документів, що підтверджують факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території. Документи, що підтверджують факт смерті, народження, оформлення/розірвання шлюбу можуть бути замінені дійсним документом українського зразку за заявою про державну реєстрацію відповідного акта цивільного стану.
В'їзд та виїзд з окупованої території	В'їзд та виїзд можливий лише через офіційні контрольні пункти в'їзду-виїзду	• Через адміністративну межу - через офіційні контрольні пункти в'їзду-виїзду • Через лінію розмежування – через офіційні гуманітарні коридори, організовані державними органами, або іншими доступними способами • Доступ до окупованих територій,

		де ведуться бойові дії, може бути обмежено

6. Кабінет Міністрів запровадив додаткові опції у Дії для покращення надання послуг для ВПО та населення, яке постраждало від конфлікту

17 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №602](#), якою запровадив такі додаткові опції у Дії:

- Можливість отримати паперову довідку ВПО для тих, хто зареєструвався в Дії
- Можливість виправлення помилок у особистій інформації (наприклад, у номері банківського рахунку або інформації про одержувача допомоги) в Дії
- Можливість отримати допомогу на проживання для тих ВПО, чиє майно було зруйновано/знищено та хто подав заяву на компенсацію до 20 травня 2022 року, або осіб, які можуть довести факт руйнації/знищення через подання документального підтвердження від органів місцевого самоврядування.

7. Кабінет Міністрів утворив Раду з психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок конфлікту

7 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 539](#) про утворення Ради з психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок конфлікту. Метою діяльності Ради є координація діяльності центральних органів виконавчої влади у сфері надання психологічної підтримки постраждалим від конфлікту особам; підготовка пропозицій щодо удосконалення законодавства, а також здійснення контролю за виконанням такої діяльності державними органами. Раду спільно очолюють Віце-прем'єр-міністр з реінтеграції та Міністр охорони здоров'я.

8. Верховна Рада надає можливість особам без документів, що посвідчують особу, а також жертвам гендерного насильства, отримувати безоплатну вторинну правову допомогу

3 травня 2022 року Верховна Рада ухвалила [Закон № 2238-IX](#), що розширює перелік осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу. Відтепер, зазначені нижче особи також мають право на отримання безкоштовної правової допомоги щодо складання позовів та представництва їх інтересів у судах, державних органах та органах місцевого самоврядування:

- Особи, які не мають документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України – лише з питань встановлення в судовому порядку фактів, пов'язаних з оформленням та видачою таких документів
- Жертви гендерного насильства, катувань чи жорстокого поводження під час воєнних дій чи збройного конфлікту – лише у тих кримінальних справах, де через такі злочини відкрите провадження

9. Кабінет Міністрів представив нові правила продовження дії посвідчень про багатодітну сім'ю

3 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №558](#), якою змінив Порядок продовження дії посвідчення про багатодітну сім'ю під час режиму воєнного стану. Таке посвідчення необхідне для отримання додаткових соціальних виплат; воно також дозволяє чоловіка від 18 до 60 років покинути Україну під час режиму воєнного стану. За новими правилами, один із батьків має подати заяву структурному підрозділу/виконавчому органу, що видає посвідчення або центру надання адміністративних послуг (Далі-ЦНАП) за місцем свого перебування такі документи:

- Документи, що посвідчують особу
- Свідоцтво про народження дитини або довідку із закладу її освіти
- Оригінали посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї
- Фотокартки 30x40 мм батьків та дітей віком від 6 років

10. Кабінет Міністрів вживає радикальних заходів для спрощення надання соціальних послуг під час режиму воєнного та надзвичайного стану

7 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №560](#), якою запровадив спрощену процедуру для отримання соціальних послуг від держави у разі введення воєнного або надзвичайного стану. Такими змінами є наступні:

- Екстрене (кризове) надання соціальних послуг можливе за спрощеною процедурою на основі усного звернення; рішення про надання таких послуг приймається невідкладно, а протягом однієї доби забезпечується його виконання (замість 10 за звичайною процедурою)
- Якщо у особи, яка потребує надання соціальних послуг, відсутні необхідні документи, такі послуги можуть надаватися на основі лише заяви
- Заява про надання соціальних послуг може бути подана через Портал «Дія» (у тому числі – за допомогою мобільного додатка)

- Місця, де надаються соціальні послуги, мають бути облаштовані для можливого безпечного укриття (їжа, вода, місце для перебування протягом обстрілів)
- Оцінка якості надання соціальних послуг не проводиться під час воєнного/надзвичайного стану та протягом трьох місяців після його припинення (скасування)
- Якщо ВПО звертається до уповноваженого органу для отримання довідки ВПО, такий орган має поінформувати таку особу про соціальні послуги, які він/вона може отримати, та разі необхідності координує оцінювання потреб такої особи або її сім'ї у соціальних послугах
- Військові адміністрації та місцеві виконавчі органи влади зобов'язані проводити аналіз кількості ВПО на території своїх адміністративно-територіальних одиниць для виявлення потреб у соціальних послугах
- Особа може звернутися про надання соціальних послуг за місцем свого задекларованого місця проживання
- Соціальні працівники та волонтери можуть залучатися до надання соціальних послуг без документів, що підтверджують їх фаховий рівень

11. Кабінет Міністрів наділяє Єдину систему цивільного захисту правом визначати території, які потребують проведення розмінування та ліквідації наслідків воєнних дій

7 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №545](#), якою, окрім інших завдань та функцій, уповноважує Єдину систему цивільного захисту на:

- ліквідацію наслідків воєнних дій на територіях, де проводились такі дії
- вжиття заходів з відновлення об'єктів критичної інфраструктури
- визначення населених пунктів та районів, що потребують проведення розмінування

12. Кабінет Міністрів запускає експериментальний проект щодо одночасного оформлення національного та закордонного паспорта

7 травня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №541](#) про реалізацію експериментального проекту з видачі одночасно національного та закордонного паспорта шляхом проходження єдиної процедури з подання заяви. Заява для одночасного оформлення паспортів, а також необхідні для цього документи, подаються до територіального органу/територіального підрозділу Державної міграційної служби (ДМС), ЦНАП-у, або до державного підприємства, що належить до сфери управління ДМС. Видача паспортів триває не більше 20 днів у порядку звичайного оформлення або не більше 7 днів за прискореною процедурою.

Інші законодавчі зміни

1. Кабінет Міністрів визначив пункти пропуску Устилуг, Грушів та Малий Березний як ті, де громадянами може здійснюватися переміщення транспортних засобів, придбаних за кордоном ([Розпорядження №354-р](#) від 3 травня 2022 року)
2. Митні органи не здійснюватимуть державний контроль нехарчової продукції до припинення або скасування воєнного стану ([Постанова №550](#) від 3 травня 2022 року)
3. Верховна Рада затвердила продовження строку дії воєнного стану та мобілізації на 90 днів з 25 травня 2022 року ([Закон №2263-IX](#) від 22 травня 2022 року та [Закон №2264-IX](#) від 22 травня 2022 року)
4. Кабінет Міністрів припинив дію Угоди про медичне страхування для громадян України, які тимчасово знаходяться у Російській Федерації, та громадян Російської Федерації, які тимчасово знаходяться в Україні ([Постанова №611](#) від 20 травня 2022 року)
5. Кабінет Міністрів виділив 200 млн гривень Київській міській військовій адміністрації на відновлення та ремонт пошкодженої житлової нерухомості та цивільної інфраструктури ([Розпорядження №433-р](#) від 31 травня 2022 року)
6. Кабінет Міністрів визначив “Український національний центр розбудови миру” у сфері управління Міністерства реінтеграції як орган, який виконує функції Національного інформаційного бюро відповідно до положень Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни 1949 року ([Розпорядження №434-р](#) від 31 травня 2022 року)

Цей правовий бюлетень розроблений завдяки фінансовій підтримці у рамках цивільного захисту та гуманітарної допомоги Європейського Союзу, Швейцарії через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC), а також уряду Великої Британії.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст бюлетеня несуть виключно автори, він не обов'язково відображає позицію DRC, Європейського Союзу, урядів Швейцарії чи Великої Британії. Ні DRC, ні ЄС, ні уряди Швейцарії чи Великої Британії не можуть нести за нього відповідальність.